

О.Д. Рейпольська,

завідувач лабораторії дошкільного виховання Інституту проблем виховання НАПН України,
кандидат педагогічних наук

І.Б. Таран,

аспірант Інституту проблем виховання НАПН України

ВИЗНАЧЕННЯ РІВНІВ СФОРМОВАНOSTІ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У СТУДЕНТІВ ДОШКІЛЬНОГО ФАХУ

Рейпольська О.Д., Таран І.Б.

ВИЗНАЧЕННЯ РІВНІВ СФОРМОВАНOSTІ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У СТУДЕНТІВ ДОШКІЛЬНОГО ФАХУ

Дана робота розглядає рівні сформованості інформаційно-комунікаційної компетентності студентів дошкільного фаху. Актуальність досліджуваної теми зумовлена тим, що на сьогодні в Україні формування інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх вихователів не було визначено в якості окремої галузі наукової діяльності. Проаналізовано наукові погляди на компетентнісний підхід щодо навчання і вимоги до професійної компетентності студентів дошкільної спеціальності кожного освітньо-кваліфікаційного рівня підготовки «Бакалавр» та «Спеціаліст». Охарактеризовані і виявлені загальні вимоги до критеріїв, компоненти інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх вихователів ДНЗ. Констатовано, що процес формування інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів, а саме на заняттях з дисциплін «Основи інформатики», «Нові інформаційні технології», «Технічні засоби навчання» і «Сучасні інформаційно-комунікаційні технології в дошкільній освіті» буде ефективним, якщо враховувати формування всіх розглянутих компонентів компетентності.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційна компетентність, інформаційно-комунікаційні технології, інформаційно-комунікаційна компетентність студентів дошкільного фаху.

Reipolska O.D., Taran I.B.

DETERMINING LEVELS OF DEVELOPMENT OF INFORMATION AND COMMUNICATION COMPETENCE OF STUDENTS OF PRE-SCHOOL SPECIALITY

The article examines the levels of development of information and communication competence of students of pre-school speciality. The relevance of the following research is influenced by the fact that development of future teachers' information and communication competence has not been identified as a separate branch of science. It is analyzed scientific views on the competence-based approach to the training and requirements of professional competency of students of preschool speciality and each educational qualification of training "Bachelor" and "Specialist". It is characterized and identified the main requirements for the following criteria, components of information and communication competence of future teachers of pre-school educational institutions. It is justified that the process of development of information and communication competence of future teachers of pre-school educational institutions, especially at the classes in such specialities as "Basics of Computer Science", "New Information Technologies", "Technical Means of Education" and "Modern Information and Communication Technologies in Pre-school Education", is effective according to the development of the researched components of competence.

Key words: information and communication competence, information and communication technologies, information and communication competence of students of pre-school speciality.

Рейпольская О.Д., Таран И.Б.

ОПРЕДЕЛЕНИЕ УРОВНЕЙ СФОРМИРОВАННОСТИ ИНФОРМАЦИОННО-КОММУНИКАЦИОННОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ У СТУДЕНТОВ ДОШКОЛЬНЫХ СПЕЦИАЛЬНОСТЕЙ

Данная работа рассматривает уровни формирования информационно-коммуникационной компетентности студентов дошкольной специальности. Актуальность исследуемой темы обусловлена тем, что в настоящее время в Украине формирование информационно-коммуникативной компетентности будущих воспитателей не было определено в качестве отдельной отрасли научной деятельности. Проанализированы научные взгляды на компетентностный подход к обучению и требования к профессиональной компетентности студентов дошкольной специальности каждого образовательного уровня подготовки «Бакалавр» и «Специалист». Охарактеризованы и выявлены общие требования к критериям, компонентам информационно-коммуникационной компетентности будущих воспитателей ДОУ.

Можно констатировать, что процесс формирования информационно-коммуникационной компетентности будущих воспитателей дошкольных учебных заведений, а именно на занятиях с дисциплин «Основы информатики», «Новые информационные технологии», «Технические средства обучения» и «Современные информационно-коммуникационные технологии в дошкольном образовании» будет эффективным, если учитывать формирование всех рассмотренных компонентов компетентности.

Ключевые слова: *информационно-коммуникационная компетентность, информационно-коммуникационные технологии, информационно-коммуникационная компетентность студентов дошкольной специальности.*

Процес розвитку та формування інформатизації суспільства в Україні є назрілим, причому не оминає практичне втілення й у сферу освіти, потребуючи нових підходів до підготовки компетентних фахівців. Актуальність дослідження проблем сформованості інформаційно-комунікаційної компетентності (ІКК) майбутніх вихователів ДНЗ зумовлюється тим, що сьогодні в Україні ІКК ще не перетворилась на самостійний напрям наукової діяльності. Зазначимо, що складність визначення компетентного вихователя ДНЗ, де основним критерієм є рівень сформованості компетентності фахівця, актуалізується необхідністю обґрунтування та розроблення компонентів, які б давали змогу правильно інтерпретувати одержані результати та формулювати логічні висновки.

Метою цієї статті є системний аналіз компонентів, показників та рівнів сформованості ІКК майбутнього вихователя ДНЗ та аналіз стану володіння ІК-навичками майбутніми педагогами.

Зробивши аналіз вітчизняної та зарубіжної психолого-педагогічної літератури, можна зробити висновок, що науковцями компетентнісний підхід [1; 2; 3] визнано одним із напрямків модернізації освіти. Наразі проблема оцінювання рівня компетентності майбутнього фахівця, а саме з дошкільної галузі, є новою і досить складною для більшості педагогічних шкіл.

Неодноразово науковцями, які розробляли стандарти вищої освіти зі спеціальності «Дошкільне виховання» для ОКР «Бакалавр», «Спеціаліст», «Магістр» та працювали над проблемою підготовки майбутніх вихователів ДНЗ (Л. Артемова, Г. Беленька, О. Богініч, І. Луценко, М. Машовець), розглядалися критерії сформованості компетентності майбутнього педагога.

Вимоги до фахової компетентності студентів дошкільного фаху кожного рівня підготовки розкриваються через їх практичну діяльність, сферу професійних повноважень. У той же час питання підготовки бакалаврів у галузі дошкільної освіти лише окреслено у загальних рисах та окремих наукових працях (Л. Артемової, Г. Беленької, О. Богініч, О. Брежневої, Н. Гавриш, О. Рейпольської, Г. Сухорукової та ін.) та, на нашу думку, ще не зовсім охоплено у цілісну систему реалізації концептуальних підходів в умовах багатоступеневої системи освіти. Особлива увага приділяється розвитку здатностей та умінь

активного застосування ІКТ у професійній діяльності майбутніх педагогів та вчителів (Т. Гудкова, А. Зав'ялов, С. Литвинова, Н. Морзе та ін.) [4].

Актуальними для нашого дослідження є вимоги до визначення та обґрунтування критеріїв щодо сформованості ІК-компетентності, розроблені В. Нечаєвою та Н. Нікітіною. На їх думку критерії мають:

— розкривати показники, які вказуватимуть на вираження того чи іншого критерію у більшій мірі;

— відображати динаміку якості, яку вимірюють;

— допомагати встановлювати необхідні зв'язки між усіма компонентами досліджуваної системи;

— засвідчувати основні види діяльності у галузі ІКТ [5].

Ми згодні з думкою С. Вітер, що задачею діагностики в найбільш загальному вигляді є встановлення індивідуального рівня психічних якостей та їх індивідуальних взаємозв'язків [3]. Важливим для проведення дослідження є виявлення критеріїв та показників сформованості явища, що вивчається.

У психолого-педагогічних дослідженнях спостерігаються різні підходи до визначення критеріїв оцінювання сформованості компетентності студентів. Так А. Бойко пропонує за об'єкт оцінювання брати структурні компоненти навчальної діяльності, а саме: змістовий, операційно-організаційний та емоційно-мотиваційний [2].

На основі аналізу теоретичних підходів (Н. Беленької, Н. Бібік, О. Брежневої, Н. Гавриш, І. Зязюна, Н. Кузьміної, О. Мороза, Н. Ничкало, Т. Поніманської, О. Рейпольської) та нормативно-правової бази [6] у структурі ІКК нами визначено три основні компоненти: когнітивний, емоційно-ціннісний та поведінковий. Виходячи з тлумачення поняття критерію у психолого-педагогічній літературі, визначимо його як засіб судження, ознаку, на підставі якої здійснюється оцінка, класифікація — як мірило оцінки [7]. Критерії являють собою основу розкриття рівнів сформованості ІКК майбутніх вихователів ДНЗ. Для того, щоб показник описав ІКК майбутнього фахівця з дошкільної освіти, він має розкривати сутність відповідної якості по кожному критерію, тобто має бути типовим і конкретним виявом однієї із суттєвих ознак досліджуваного явища ІКК, за

яким можна судити не тільки про наявність, а й про рівень розвитку та формування компетентності майбутнього вихователя ДНЗ.

Організувавши констатувальний експеримент, нами було визначено критерії ІКК майбутніх вихователів ДНЗ, на основі яких визначається та оцінюється міра сформованості її складових. Отже, нами було виділено такі компоненти та критерії ІКК, не порушуючи всієї цілісності компетентності:

1) *Когнітивний компонент* — обсяг знань та уявлень про нові інформаційно-комунікаційні технології; поняття інформації, інформаційних технологій, процесів, їх ролі в управлінні навчального процесу ДНЗ; уміння визначати комп'ютерні мережі і види телекомунікації, стратегію пошуку інформації у різних інформаційно-пошукових системах Інтернет, оволодіння основними інтелектуальними операціями: уміння аналізувати, порівнювати, класифікувати і систематизувати програмні засоби та зміст інформації; виявляти причинно-наслідкові зв'язки; сформованість певного рівня логічного та аналітичного стилів мислення; усвідомленість системи інформаційно-комунікаційних термінів, наукова організація праці при роботі з джерелами інформації та програмними продуктами та зміст навчальних курсів з інформаційно-комп'ютерного циклу («Основи інформатики», «Нові інформаційні технології», «ТЗН», «Сучасні інформаційно-комунікаційні технології в дошкільній освіті»).

2) *Емоційно-ціннісний компонент* — наявність системи мотивів: *пізнавальних* — розширення знань в області інформаційних технологій, моделей і освоєння інформаційних мереж; *соціальних* — оснований на загальноприйнятих у даному суспільстві нормах культури (права, моралі, етики та ін), відповідальності та прагненні здобути знання та навички, прагненні впливати на формування інформаційних умінь та навичок у дітей дошкільного віку, прагненні усвідомлювати, аналізувати способи, форми своєї співпраці і взаємин з викладачем та колегами навчання, прагненні до успіхів в різних видах діяльності; *комунікативних* — базуються на потребі в спілкуванні і пов'язані, як правило, з використанням Інтернету, електронної пошти, телеконференцій, вебінарів та ін., відображають навички орієнтуватися в інформаційному просторі; рівень задоволеності та бажання вдосконалювати свою фахову підготовку, та позитивне відношення до самоосвіти; зацікавленість студента процесами роботи з комп'ютером та з інформаційними технологіями, програмними продуктами; здатність достойно переживати відсутність результату, технічні та інші збої у процесі роботи в інформаційному середовищі, індивідуально-психологічні особливості студента, що виражають його готовність до оволодіння певними видами діяльності, а також їхнього успішного застосування в педагогічній діяльності.

3) *Поведінковий компонент* — сталість поведінки; саморегуляція поведінки (відповідність поведінки моральним нормам, уміння контролювати, планувати, передбачати свою поведінку в різних життєвих ситуаціях, згідно з наявними знаннями про інформаційно-комунікаційні технології); наявність власної думки; самостійність, форми підтримки контакту з дитиною, форми контролю, виховання, визначенням дистанції спілкування; спроможність до конгруентної взаємодії з дітьми дошкільного віку; вдале застосування навичок використання ІКТ під час виконання різних ролей у групі, організації комунікації та приймати на себе відповідальність; здатність до самореалізації та самовираження у професійній діяльності, потенційна поведінкова реакція, що виникає внаслідок неперервної взаємодії перших двох компонентів.

Обґрунтовані критерії та показники ІКК майбутнього вихователя дозволили охарактеризувати чотири рівні сформованості: високий, оптимальний, достатній та мінімальний.

Високий рівень сформованості ІК-компетентності характеризується:

1) за *когнітивним компонентом* — прийняттям майбутнім вихователем ДНЗ на особистісному рівні цінності інформаційно-комунікативної діяльності людини; відмінною орієнтацією та адаптацією в ІКТ-середовищі; високим рівнем інформаційно-комунікаційних знань, умінь, навичок та розвиненості, гнучкістю, адаптивністю аналітичного мислення при усвідомленні змісту інформації; знанням методів та способів освоєння нових програмних продуктів; науковою організацією праці при роботі з джерелами інформації; бездоганним володінням прийомів роботи з технічними пристроями та використанням засобів ІКТ для ефективного вирішення професійних завдань, професійно-соціальною адаптацією в швидко мінливому інформаційному середовищі;

2) за *емоційно-ціннісним компонентом* — усвідомленим вибором професії, наявністю чітких внутрішніх мотивів вибору професії, пов'язаних з яскраво вираженими професійними інтересами та усвідомленням потреби в самоосвіті й стійким прагненням до саморозвитку та самовдосконалення, стійке прагнення до набуття нових знань у галузі ІКТ та розвитку умінь розв'язувати нестандартні задачі з інформаційно-комп'ютерних дисциплін;

3) за *поведінковою складовою* — яскраво вираженими професійно значущими особистісними якостями та спроможністю співвіднести вимоги професії з власними характеристиками; готовністю діяти певним чином стосовно об'єкта, який має для людини особистісну значущість; сукупністю узагальнених прийомів пізнавальної діяльності, що передбачають аналіз ситуації, вибір способів впливу; наявністю легко

опанувати педагогічні програмні продукти, досвід розв'язання нестандартних ситуацій із застосуванням ІКТ, вмінням організувати не лише власну діяльність, а й діяльність окремих груп; здатністю застосовувати ІКТ-знання та вміння у сучасних умовах педагогічної діяльності.

Оптимальний рівень сформованої ІК-компетентності майбутніх фахівців з дошкільної освіти характеризується:

1) за *когнітивним компонентом* — прагнуть до прийняття на особистісному рівні цінності інформаційно-комунікативної діяльності людини, частково орієнтуються в ІКТ середовищі, мають наявність освоєння нових програмних продуктів, однак їм не завжди вдається самостійно проявляти навички наукової організації праці при роботі з джерелами інформації, невміння описати основні властивості сучасних програмних продуктів; через брак системних інформаційно-комунікаційних знань і термінів у ІКТ та епізодичним використанням засобів ІКТ для вирішення професійних завдань;

2) за *емоційно-ціннісним компонентом* — відчуває необхідність та має майже сформовану мотивацію саморозвитку, здатності, спрямованості професійних інтересів та усвідомлення потреби у самоосвіті;

3) за *поведінковою складовою* — наявністю власної думки та необхідними знаннями, практичними вміннями та навичками, які дозволяють грамотно виконувати професійну діяльність при контролі та консультаційній допомозі викладачів та більш досвідчених колег.

Достатній рівень сформованої ІК-компетентності майбутніх фахівців з дошкільної освіти характеризується:

1) за *когнітивним компонентом* — достатній рівень сформованості самоосвітніх вмінь, часткова здатність до самооцінки, яка виявляється за спонукують викладача; невміння встановити та описати основні властивості комп'ютерних педагогічних програм, але нездатні оцінити педагогічні програмні засоби для дітей дошкільного віку; наявністю фрагментарних знань сутності інформаційних понять, сформованістю навчально-інформаційних умінь і навичок, які активно, але не завжди творчо, застосовуються в професійній діяльності;

2) за *емоційно-ціннісним компонентом* — здатністю відчувати необхідність в навчанні та частково сформованою мотивацію саморозвитку, потреби, здатності, переважають мотиви особистісного зростання над мотивами зовнішньої оцінки; ситуативний пізнавальний інтерес до набуття нових знань і вмінь з ІКТ, налаштованість на самовираження за підтримки колег та викладача, зацікавленість у подальшому саморозвитку;

3) за *поведінковим компонентом* — бажанням використовувати інформаційно-комунікаційні

технології, сучасні засоби наочності та мультимедіа в освітньому просторі дошкільця; допуском серйозних помилок або недостатньою швидкістю виконувати прийоми роботи з технікою, розв'язанням задачі тощо, тобто практичні вміння обмежені; проявом ситуативної залежності поведінки від зовнішніх факторів.

Мінімальний рівень сформованої ІКТ-компетентності характеризується:

1) за *когнітивним компонентом* — частковим прийняттям на особистісному рівні майбутнім педагогом цінності інформаційно-комунікативної діяльності людини, відсутністю пізнавального інтересу та наукової організації праці при роботі з джерелами інформації, епізодичним читанням інформаційних текстів, що відповідають особистісним інтересам, відсутністю орієнтації в ІКТ середовищі; сформованістю навчально-інформаційних умінь і навичок на рівні дій за аналогією, що базуються переважно на життєвому досвіді; нездатністю оцінити якість педагогічних програмних засобів для дошкільної освіти, елементарними уявленнями про інформаційно-комунікаційні технології та їх можливості; неготовністю до використання сучасних засобів наочності та мультимедіа в освітньому просторі дошкільця;

2) за *емоційно-ціннісним компонентом* — вмотивованістю на невдачу, переважанням мотивів зовнішньої привабливості, відсутністю пізнавального інтересу до набуття нових ІКТ-знань і вмінь та прагнення до самоосвіти й саморозвитку; наявністю інформаційних знань репродуктивного характеру, прагнення до самоосвіти з галузі ІКТ є слабким та несформованим; низьким рівнем рефлексивності, самокритичності, наявністю неадекватної самооцінки.

3) за *поведінковою складовою* — пасивністю на заняттях, відсутністю мотивів позитивної поведінки, характерною підпорядкованістю впливу конкретної ситуації, перевагою негативної установки; опануванням нових педагогічних програмних продуктів за нагальною необхідністю; самостійна діяльність у сфері ІКТ здійснюється у разі необхідності.

Дослідно-експериментальна робота була проведена на базі Маріупольського державного університету та Бердянського державного педагогічного університету зі студентами дошкільного фаху ОКР «Бакалавр», «Спеціаліст». Кількість слухачів в експериментальній групі — 85, в контрольній — 91. Були проведені діагностичні зрізи по визначеним показникам всіх компонентів ІК компетентності студентів спеціальності «Дошкільна освіта». Оцінка рівня сформованості кожного показника здійснювалася за допомогою різних методів: анкетування, тестування, розв'язання практичних вправ тощо.

Започатковуючи формуючий експеримент, було розроблено анкетування студентів з

дошкільного фаху, вихователів ДНЗ та викладачів ВНЗ, які працюють із майбутніми вихователями ДНЗ та, насамперед, розробили програму і ввели в систему навчання навчальну дисципліну для студентів ОКР «Спеціаліст» «Сучасні інформаційно-комунікаційні технології в дошкільній освіті».

У програмі навчального курсу було визначено основні функції навчального предмету. Вся робота курсу велася у трьох напрямках: когнітивному, емоційно-мотиваційному, інформаційному. На лекціях із дисципліни майбутні вихователі знайомилися із теоретичними засадами сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, їх роллю в освітньому процесі, структурою та класифікацією, впровадженням їх ресурсів у навчально-виховний процес дошкільного закладу, методикою ознайомлення дітей старшого дошкільного віку з інформаційно-комунікаційними поняттями. До практичних занять дисципліни студенти мали можливість підготуватися завдяки розробленому персональному сайту автора, який розміщено на освітньому майданчику «Мультиурок» — проєкті для вчителів. А на практичних заняттях з дисципліни «Сучасні інформаційно-комунікаційні технології в дошкільній освіті» за допомогою інтерактивних методів та ділових ігор, вправ відпрацьовувалися вміння та навички застосування ІКТ

в навчально-виховному процесі, які були необхідними для проведення роботи в дошкільному закладі.

Такі завдання, як класифікація освітніх порталів, розробка авторських веб-ресурсів на засвоєння дітьми математичних та інформаційно-комунікаційних понять, систематизація ІК-понять, які доступні дітям старшого дошкільного віку і відповідали б їхнім віковим та індивідуальним особливостям, вимагали від студентів творчої індивідуально-дослідницької роботи. Зокрема, вони склали тематичні тлумачні словники, веб-сайти, оформляли необхідну наочність для ознайомлення дітей з правилами роботи за комп'ютером та ін.

Можемо констатувати, що процес формування ІК компетентності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів, а саме на заняттях природничо-математичних дисциплін «Основи інформатики», «Нові інформаційні технології», «Технічні засоби навчання» та розробленої дисципліни «Сучасні інформаційно-комунікаційні технології в дошкільній освіті» буде ефективним. Отже, за допомогою зазначених критеріїв та рівнів сформованості інформаційно-комунікаційної компетентності можна визначити стан формування та розвитку ІКК, на якому знаходяться майбутні вихователі ДНЗ.

ДЖЕРЕЛА

1. Бібік Н.М. Компетентнісний підхід: рефлексивний аналіз застосування / Н.М. Бібік // Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / Під заг. ред. О.В. Овчарук. — К. : «К.І.С.», 2004. — С. 47–52.
2. Бойко А.М. Оновлена парадигма виховання: шляхи реалізації: Навч.-метод. посіб. — К. : ІЗМН, 1996. — 232 с.
3. Вітер С. Критерії, показники та рівні сформованості економічної компетентності молодших спеціалістів / С. Вітер // Теорія та методика управління освітою. — 2013. — № 10.
4. Литвинова С.Г. Формування інформаційно-комунікаційної компетентності (ІКК) вчителів-предметників [Електронний ресурс] / Світлана Григорівна Литвинова // Інформаційні технології та засоби навчання : Електронне наукове фахове видання. — 2008. — Вип. 5. — Режим доступу до журналу : <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/ITZN/em5/emg.html>
5. Нечаєва В. До формування філологічної компетенції [Електронний ресурс] / В. Нечаєва, Н.П. Нікітіна // Міжнародна наукова конференція MicroCAD : Секція № 14 : Сучасні технології в освіті. — НТУ «ХПИ», 2014. — [Текст]. — Режим доступу : <http://www.kpi.kharkov.ua/archive/MicroCAD/2014/S14/p74-p74.pdf>
6. Роз'яснення МОН щодо деяких питань практичної реалізації положень нового Закону України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=247526620
7. Философский словарь / Под ред. М.М. Розенталя, П.Ф. Юдина. — Изд. 2-е. — М. : Политиздат, 1968. — 432 с.

REFERENCES

1. Bibik N.M. Kompetentnisnyi pidkhdid: refleksyvnyi analiz zastosuvannia / N.M. Bibik // Kompetentnisnyi pidkhdid u suchasniy osviti: svitoviy dosvid ta ukrainski perspektivy: Biblioteka z osvitoi polityky / Pid zah. red. O.V. Ovcharuk. — K. : «K.I.S.», 2004. — S. 47–52.
2. Boiko A.M. Onovlena paradyhma vykhovannia: shliakhy realizatsii: Navch.-metod. posib. — K.: IZMN, 1996. — 232 s.

3. Viter. S. Kryterii, pokaznyky ta rivni sformovanosti ekonomichnoi kompetentnosti molodshykh spetsialistiv. Teoriia ta metodyka upravlinnia osvitoiu. — 2013. — № 10.
4. Lytvynova S.H. Formuvannia informatsiino-komunikatsiinoi kompetentnosti (IKK) vchyteliv-predmetnykiv [Elektronnyi resurs] / Svitlana Hryhorivna Lytvynova // Informatsiini tekhnolohii ta zasoby navchannia — Elektronne naukove fakhove vydannia. — 2008. — Vyp. 5. — Rezhym dostupu do zhurnalu: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/ITZN/em5/emg.html>.
5. Nechaieva V., Nikitina N. Do formuvannia filolohichnoi kompetentsii [Tekst] / Nechaieva V., Nikitina N.P. // Mezhdunarodnaya nauchnaya konferentsiya MicroCAD : Sektsiia № 14 — Suchasni tekhnolohii v osviti — NTU “KhPY”, 2014.[Elektronnyi resurs]. — Rezhym dostupu : <http://www.kpi.kharkov.ua/archive/MicroCAD/2014/S14/p74-p74.pdf>
6. Roziasnennia MON shchodo deiakykh pytan praktychnoi realizatsii polozhen novoho Zakonu Ukrainy «Pro vyshchu osvitu» : [Elektronnyi resurs]. — Rezhym dostupu : http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=247526620.
7. Filosofskiy slovar / Pod red. M.M. Rozentalya, P.F. Yudina. — Izd. 2-e. — M. : Politizdat, 1968. — 432 s.

Прийнято до друку — кандидат педагогічних наук, доцент Н.О. Терентьєва (березень 2015)

УДК 378.016:811.111+327

О.В. Сніговська,

старший викладач кафедри міжнародних відносин Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, кандидат педагогічних наук

ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МІЖНАРОДНИКІВ ПРИ ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Сніговська О.В.

ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МІЖНАРОДНИКІВ ПРИ ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

У статті автор розкриває новий підхід до визначення педагогічних умов формування міжкуль-турної компетентності майбутніх фахівців з міжнародних відносин при викладанні іноземної мови. У ракурсі дослідження потрапили: забезпечення фасилітаційного супроводу мовно-фахової підготовки студентів, систематизація та узагальнення їх знань за специфікою міжкультур-ної комунікації, а також концептуалізація етнокультурної світоглядної настанови майбутніх міжнародників — педагогічні умови, які уналежнюють ефективність розв'язання актуального завдання дослідження. Стаття уміщує визначення поняття «міжкультурна компетентність майбутніх фахівців з міжнародних відносин».

Ключові слова: міжкультурна компетентність, майбутні фахівці, напрям підготовки «Міжнародні відносини», мовно-фахова підготовка, іноземна мова.

Snigovska O.V.

FORMATION OF INTERCULTURAL COMPETENCE OF INTERNATIONAL RELATIONS SPECIALISTS IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING

The author reveals the new approach to the defining pedagogical conditions of formation of the intercultural competence of future International Relations specialists in teaching foreign language. The article includes assurance of facilitation support in students' language speciality training, systematization and generalization of students' knowledge according to the specificity of intercultural communication as well as conceptualization of ethno-cultural world outlook within future International Relations specialists, which are effectiveness of pedagogical conditions for solving the relevant task. The article determines the concept "intercultural competence of future International Relations specialists".

Key words: intercultural competence, future specialists, "International Relations" speciality training, professional language training, foreign language.

Снеговская О.В.

ФОРМИРОВАНИЕ МЕЖКУЛЬТУРНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ МЕЖДУНАРОДНИКОВ ПРИ ОБУЧЕНИИ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ

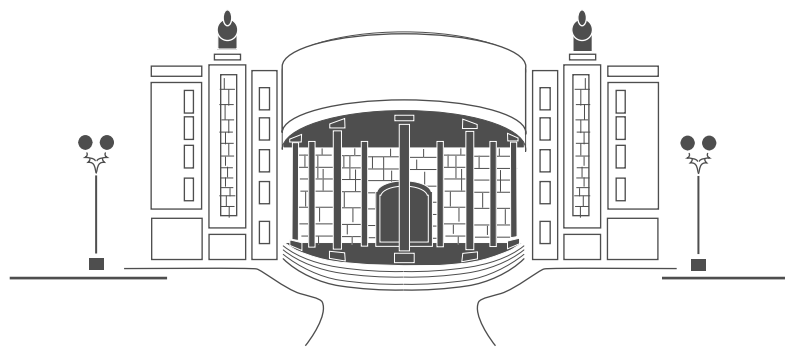
В статье автор раскрывает новый подход в определении педагогических условий формиро-вания межкультурной компетентности будущих специалистов международных отноше-ний в процессе преподавания иностранного языка. В ракурсе исследования попали: обеспечение

Київський університет імені Бориса Грінченка

Педагогічна освіта:

теорія і практика

Психологія
Педагогіка

*Збірник
наукових праць*

№ 23

Київ • 2015

Засновники:
Київський університет імені Бориса Грінченка

Збірник наукових праць «Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка» включено до переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук з педагогіки (Бюлетень ВАК України № 11, 2009 р.) та психології (Бюлетень ВАК України № 7, 2010 р.).

Виходить двічі на рік.

Видається з грудня 2001 р.

Рекомендовано Вченою радою Київського університету імені Бориса Грінченка
(протокол № 4 від 29 квітня 2015 р.)

Редакційна колегія:

Огнев'юк В.О., ректор Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор філософських наук, професор, академік НАПН України (*головний редактор*); *Хоружа Л.Л.*, проректор з наукової роботи Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор педагогічних наук, професор (*заступник головного редактора*); *Безпалько О.В.*, директор Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор педагогічних наук, професор; *Беленька Г.В.*, заступник директора Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор педагогічних наук, доцент; *Лозова О.М.*, завідувач кафедри практичної психології Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор психологічних наук, професор; *Малихін О.В.*, професор кафедри теорії та історії педагогіки Гуманітарного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор педагогічних наук, професор; *Мартиненко С.М.*, завідувач кафедри початкової освіти та методик гуманітарних дисциплін Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор педагогічних наук, професор; *Міляєва В.Р.*, завідувач НДЛ розвитку людини Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор психологічних наук, доцент; *Олексюк О.М.*, завідувач кафедри теорії і методики музичного мистецтва Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор педагогічних наук, професор; *Петрунько О.В.*, професор кафедри практичної психології Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор психологічних наук, професор; *Сергєєнкова О.П.*, завідувач кафедри загальної, вікової та педагогічної психології Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор психологічних наук, професор; *Чернуха Н.М.*, завідувач кафедри теорії та історії педагогіки Гуманітарного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор педагогічних наук, професор; *Кевішас І.*, професор кафедри музики Вільнюського едукологічного університету (Литва), доктор педагогічних наук, професор; *Суходольська-Кулешова Л.В.*, головний спеціаліст Відділення філософії освіти і теоретичної педагогіки Російської академії освіти (Росія), доктор педагогічних наук, професор; *Огородська-Мазур Є.*, заступник декана факультету етнології та наук про освіту Сілезького університету в Катовіце (Польща), доктор хабілітований, професор; *Хольц К.*, професор спеціальної педагогіки та психології Гейдельберзького університету освіти (Німеччина), доктор наук, почесний професор Київського університету імені Бориса Грінченка; *Терентьєва Н.О.*, доцент кафедри теорії та історії педагогіки Гуманітарного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор педагогічних наук, доцент (*відповідальний секретар*).

Рецензенти:

Чернобровкін В.М., завідувач кафедри психології Луганського національного університету імені Т. Шевченка, доктор психологічних наук, професор, дійсний член НАПН України; *Бібік Н.М.*, головний науковий співробітник Інституту педагогіки НАПН України, доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України; *Белехова Л.Л.*, професор кафедри англійської мови та методики її викладання Херсонського державного університету, доктор філологічних наук, професор.

Педагогічна освіта: Теорія і практика. Психологія. Педагогіка : зб. наук. пр. / Київ. ун-т ім. Б. Грінченка / редкол. : Огнев'юк В.О., Хоружа Л.Л. [та ін.]. — К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2015. — № 23. — 128 с.

ISSN 2311–2409

У збірнику наукових праць розглядаються актуальні проблеми сучасної педагогічної та психологічної науки в історичному, методологічному, методичному аспектах, підбиваються підсумки експериментальних педагогічних та психологічних досліджень.

УДК 37.01
ББК 74.0

ЗМІСТ

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Ю.П. Шапран, О.І. Шапран

Типологія освітнього середовища в умовах
компетентнісно-зорієнтованої педагогічної освіти 4

ІСТОРІЯ ВІТЧИЗНЯНОЇ ТА ЗАРУБІЖНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДУМКИ

С.Ю. Головчук

Ідея патріотичного виховання
в українській педагогічній думці
(кінець XIX – початок XX століття) 11

ПЕДАГОГІЧНА ІННОВАТИКА

В.В. Павленко

Креативність: сутність, структура,
закономірності формування і розвитку 15

Т.О. Саврасова-В'юн

Концептуальна модель громадянської активності
студентів класичного університету 22

А.К. Солодка

Результати дослідження теоретико-
методичних засад кроскультурної взаємодії
учасників педагогічного процесу
вищих навчальних закладів 26

Я.С. Фруктова

До проблеми відбору змісту
професійної підготовки фахівців з журналістики
та інформації: теоретико-методологічний
та практичний аспекти 32

Н.М. Чернуха, М.В. Козир

Інформаційна компетентність —
обов'язковий актив сучасного школяра 38

ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА

Т.О. Бодрова

Принцип взаємодії університету і школи
в методичній підготовці майбутніх
учителів музики 43

Г.Б. Захарова

Модель реалізації сукупності
дидактичних умов формування вмінь
самостійно-пізнавальної діяльності студентів
засобами інформаційних технологій 50

Т.В. Зубехіна

Організаційно-методичні умови формування
інформаційної культури бакалаврів з туризму
у процесі фахової підготовки 55

О.Ю. Горожанкіна

Зміст та структурні компоненти
музично-виконавської компетентності
майбутніх учителів музики 59

В.В. Кочина

Компетентнісний підхід у формуванні
культури професійного спілкування
майбутніх інженерів-педагогів
транспортної галузі 66

В.С. Кушнір

Модель професійно орієнтованої
лінгвістичної компетентності майбутніх медиків 71

О.Д. Рейпольська, І.Б. Таран

Визначення рівнів сформованості
інформаційно-комунікаційної компетентності
у студентів дошкільного фаху 77

О.В. Сніговська

Формування міжкультурної
компетентності міжнародників
при викладанні іноземної мови 82

ПСИХОЛОГІЧНІ НАУКИ

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЇ

О.А. Кривошишина

Творчість як предмет наукового
дослідження на мультипарадигмальному етапі
розвитку психології 88

В.Ю. Помилуко

Психологічні детермінанти розвитку
компетентностей учителів у Європейських країнах . . . 94

Л.В. Помиткіна

Психологічні особливості реалізації
компетентнісного підходу в освіті 99

К.М. Скиба

Професіографічний підхід до побудови
компетентнісної моделі перекладача 105

РЕЗЮМЕ 111

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ 122

ДО УВАГИ АВТОРІВ ПУБЛІКАЦІЙ! 124

ВИМОГИ ЩОДО ОФОРМЛЕННЯ СТАТТІ 124